

فرهنگ

پیش از این، هر چند سال یک بار، برای بازسازی بنا بودجه‌ای اختصاص می‌دادند اما از سال ۱۴۰۱ این بودجه به حدی اندک است که کفاف بازسازی را نمی‌دهد. ۵ هزار و ۴۰۰ متر بنا داریم که نمی‌توانیم با ۳ تانهایت ۵ میلیارد تومان در سال، نسبت به نگهداری آن اقدام کنیم. آن هم در وضعیتی که بخش‌های مختلف بنا، نیازمند رسیدگی است

وضعیت حریم تئاتر شهر به کجا رسید؟

ونوس بهنود
روزنامه نگار

تئاتر شهر که از آن با عنوان بزرگ‌ترین مجموعه نمایش تئاتر ایران یاد می‌شود این روزها به واسطه فقر اعتباری نه تنها حال وخیمی دارد بلکه از توانمندی خود نیز قادر به درمان زخم تعمیر و نگهداری نیست. تئاتر شهر در دوران محمدرضا پهلوی و به ابتکار همسرش فرح در شهر تهران ساخته شد. این ساختمان در محلی که پیش‌تر کافه شهرداری (کافه بلدیه) خوانده می‌شد و عصر پنجشنبه و جمعه‌ها بازی سازان، نمایشگران، سیرک بازان و معرکه‌گیران جمع می‌شدند تا از هنرنمایی آن‌ها، تهرانی‌ها اوقات فراغت خود را پر کنند با نظارت مهندسی علی سردارافخمی از شاگردان هوشنگ سبوح در طول پنج سال ساخته شد و در سال ۱۳۵۱ گشایش یافت. این مجموعه در روز شنبه هفتم بهمن ۱۳۵۱ با روی صحنه رفتن نمایش باغ آلبالو نوشته آنتون چخوف و به کارگردانی آربی اوانسیان به عنوان مدرن‌ترین سالن تئاتر تهران افتتاح شد. ساختمانی مدور و خیمه‌گونه

کف معماری تماشاخانه‌های ایرانی را در ذهن تداعی می‌کند. ویژگی مهم دیگر تئاتر شهر در پلان دایره‌ای شکل آن است. این پلان ترکیبی از معماری یونان باستان و روم باستان و بناهای مربوط به نمایش نظیر پانتئون و کولوسئوم است. تنها سالن اصلی آن گنجایش ۵۷۹ نفر را دارد و در طول دهه‌ها اجراهای فاخر بسیاری را به خود دیده است. در آغاز تئاتر شهر و اجرای تئاترها تحت سرپرستی سازمان جشن هنرشیراز بود ولی پس از چندی به سازمان رادیو و تلویزیون ملی ایران واگذار شد. سپس تحت نظارت اداره فرهنگ قرار گرفت و پس از انقلاب اسلامی نیز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی سرپرستی آن را بر عهده گرفت. این روزها وضعیت وخیم این ساختمان به نمادی از نوع نگاه به مقوله فرهنگ تبدیل شده است. سید محمد جواد طاهری مدیر این مجموعه در گفت‌وگو با «ایران جمعه» آخرین وضعیت این بنای فرهنگی و تمامی اقدامات ساماندهی آن از حرف تا عمل را تشریح کرد:

کجا رسیدیم؟ به نظرم می‌رسد با وجود تأکید به ممانعت از فعالیت دستفروش‌ها، همچنان فعالیت آنها اطراف بنا ادامه دارد؟ در خصوص ساماندهی دستفروش‌ها به شهرداری نقد داریم و هر چند در ساخت دیوار موقت همکاری خوبی داشتند اما همچنان در بخشی از ضلع غربی فعالیت دستفروش‌ها ادامه دارد. قرار بود در کوچه «سرمه» زمینی برای ساماندهی دستفروشان اختصاص یابد و بازارچه‌ای جهت فعالیت آنها راه‌اندازی شود اما در وضعیت فعلی شهرداری با به دلیل نزدیکی به ایام نوروز با فعالیت دستفروش‌ها مماشات دارد و یا اینکه هنوز ساخت بازارچه خاتمه نیافته است. قرار است با ساماندهی، شهروندان شاهد چه تحولی در پیرامون این بنای تاریخی و فرهنگی باشند؟

این دیدگاه وجود دارد که قرار است با ساماندهی، ورود و خروج شهروندان کنترل شود. لازم به ذکر است که ساماندهی به این معنی نیست که تردد شهروندان در پیرامون بنا را محدود کند؛ بلکه در مقابل انتظار می‌رود فضای امنی در کنار این محیط فرهنگی فراهم شود تا افراد بزهکار نتوانند فعالیت داشته و برای مردم، آزاری به دنبال داشته باشند. منظور شما از بزه، ساماندهی وضعیت

و صرفاً جهت عملیات ساختمانی است. اما واقعیت این است که اجرای طرح ساماندهی نیازمند اختصاص اعتبار جداگانه‌ای است و به نظرم می‌رسد سرعت پایین اجرای آن به دلیل بودجه کم است. آیا در ساماندهی، شورای شهر و شهرداری عهده‌دار تأمین مالی شده است یا وزارت ارشاد؟ طبق توافق وزیر ارشاد و شهردار تهران، قرار است هزینه از سوی خود وزارت تأمین شود و شهرداری صرفاً امور اجرایی را بر عهده بگیرد. در اجرای دیوارهای کارگاهی همکاری خوبی از سوی شهرداری دیدیم و حمایت معنوی شورای شهر نیز قابل تقدیر است اما بهتر بود شهرداری و شورای شهر نیز گوشه‌ای از تأمین مالی کار را بر عهده بگیرند که البته عملاً چنین توافقی صورت نگرفته است.

ساماندهی دستفروش‌ها به

طبق صحبت‌هایی که از سوی مدیران شهرداری، شورای شهر تهران و وزارت ارشاد شنیده می‌شود، قرار بود حریم و عرصه این بنای فرهنگی ساماندهی شود. تاکنون چه اقدامی در این خصوص صورت گرفته است؟

آخرین اتفاقی که شاهد آن بودیم نصب دیوارهای موقت و کارگاهی برای ساماندهی حریم این بنا است. تأکید می‌کنم که این دیوارها موقت

پارک دانشجو است؟

خیر. قبل از انقلاب تئاتر شهر مانند هر بنای دیگری عرصه یا حیاطی داشت. در زمان آقای کرباسچی که طرح برداشتن زرده‌های بوستان‌ها اجرا شد، به اشتباه زرده‌های تئاتر شهر را برداشتند و در حریم این بنا حتی مترو ساختند. این درحالی است که تأکید ما بازگشت مالکیت حریم است تا طبق مصوبه میراث فرهنگی، محدوده حیاط تئاتر شهر به این بنا مشخص شده و بازگردد. برای ورود و خروج مردم نیز صرفاً دغدغه ما این است که امنیت افراد تأمین شود تا شهروندانی که پیرامون بنا سکونت دارند یا خانواده‌ها و افراد دیگری که تئاتر نمی‌روند اما علاقه‌مند به استفاده از فضای پیرامون بنا هستند، بدون دغدغه بتوانند تردد کنند. بحث پارک دانشجو جدا است. اینکه نیم‌قرن از عمر این بنا می‌گذرد و ما همچنان شاهد آسیب‌هایی مانند آتش روشن کردن، یادگاری نوشتن روی در و دیوار بنا و دزدیدن دستگیره‌های درهای آن هستیم، باعث تأسف است.

به نظرم می‌رسد همین قدمتی که برای بنا اشاره کردید کار نگهداری را سخت کرده و داخل ساختمان نیز نیازمند تعمیر است. موانع اجرای این مهم را بفرمایید. پیش از این، هر چند سال یک بار، برای بازسازی بنا بودجه‌ای اختصاص می‌دادند اما در سال‌های اخیر این بودجه به حدی اندک است که کفاف بازسازی را نمی‌دهد. ۵ هزار و ۴۰۰ متر بنا داریم که نمی‌توانیم با ۳ تانهایت ۵ میلیارد تومان در سال، نسبت به نگهداری آن اقدام کنیم. آن هم در وضعیتی که بخش‌های مختلف بنا، نیازمند رسیدگی است. به عنوان مثال، سقف‌های کاذب زیر سالن اصلی یا بک استیج که اتاق‌های فنی و گرمی را شامل می‌شود نا امن بوده و احتمال آتش سوزی دارد. اما این مبالغه‌ای که به دست ما می‌رسد با این وضعیت توری، دست ما را بسته است. دیگر بخاری که برای سرمایش و گرمایش

نیازمند تعمیر است هر سال با یک تعمیر جزئی به حال خود رها می‌شود و سیم‌کشی و کابل‌کشی ساختمان یک نقشه ندارد تا مهندس بر اساس آن اقدام کند.

یعنی نقشه‌ای از تأسیسات تئاتر شهر در دست نیست؟ خیر. پیش از انقلاب نقشه‌هایی بوده اما بعد از انقلاب به دلیل بازسازی‌ها و تعمیرها مخدوش شده است. در وضعیت فعلی یک نقشه درست از تأسیسات نداریم که سیم‌کشی‌ها بر اساس آن اصلاح و بازبینی شود. با وجود تمامی این مشکلات و کمبودها، اخیراً ما سرویس‌های بهداشتی و کف راه‌روها را تعمیر کردیم.

در خصوص درآمدزایی تئاتر شهر بفرمایید و اینکه آیا گردش مالی این مجموعه، برای تعمیر و نگهداری آن صرف می‌شود؟

برخی اجراهای ما ۱۵ و برخی ۳۰ بار است. برای سالن اصلی تا ۴۰ بار هم اجرا داشتیم. بر همین اساس در صورتی که سالن‌های بک باکس دو نمایش در دو سانس متفاوت داشته باشند، ما سالانه بالغ بر ۳۵ نمایش در این سالن داریم.

از سال ۱۴۰۱ با هدف حمایت خیل کثیری از دانشجویان تئاتر در سالن‌های چارسو، قشقایی و سایه دوا اجرا تعریف شده است که اگر این تعداد اجرا نباشد، سالانه رقم اجراها کاهش می‌یابد. این اقدام موجب شد گردش مالی مجموعه با افزایش مواجه شود و در نزدیک به یک سال دوم‌ماه اخیر ۲۰ میلیارد تومان گردش مالی داشتیم. این رقم به حساب مرکز هنرهای نمایشی واریز می‌شود و مجموعه تئاتر شهر حساب مالی مستقلی ندارد. اما آنچه انتظار ماست این است که طبق توافق باید ۲۰ درصد از این رقم به سالن برگردد که عملاً کل این رقم بر نمی‌گردد. در واقع مرکز هنرهای نمایشی سالانه تنخواهی برای ما در نظر می‌گیرد و عملاً این مجموعه با کمبود مالی مواجه است.